

The structure and style of Ukrainian advertising of this period was significantly influenced by factors of sociolinguistic character (intercultural and interlingual contacts, linguistic interference, social status and cultural level of the addressee of advertising, etc.). In the advertising texts printed by the Ukrainian diaspora in the USA and Canada, the combination of Ukrainian- and English-language components is manifested in several levels: lexical, structural, and textual. The influence of the English language on the vocabulary of Ukrainian advertising in diaspora editions was realized through the use of direct borrowings- anglicisms, calcium; (explanation of the significance of Anglicisms by synonymous means from the traditional immigrant mainland lexicon), etc. An expressive structural feature of the advertising texts was the parallel use of the names of firms, institutions and their owners in English (in transliterated or untransliterated form) and in Ukrainian.

The textual impact of English slogans on the content and structure of Ukrainian advertising, their correlation and meaningful interpretation in Ukrainian is one of the most interesting and little-studied interference phenomena, which is the subject of consideration in this article on the material of the advertisements „The Scranton Electric Company”, published in 1941.

Key words: history of the advertising style of the Ukrainian language; Language and structural features of Ukrainian advertising texts of the end of the XIX – first half of the XX century; phenomena of linguistic interference in Ukrainian advertising; influence of English slogans on Ukrainian advertising texts; the Scranton Electric Company, published in the Ukrainian diaspora periodicals; newspaper „Narodnaya Volya” in 1941.

Стаття надійшла до редакції 29.11.2017 р.

Прийнято до друку 30.11.2017 р.

Рецензент – д. філол. н., проф. Глуховцева К. Д.

Н. В. Хобзей (Львів)

УДК 811.16:929 Панькевич

**ЖИТТЄВІ ТА НАУКОВІ СТЕЖКИ ІВАНА ПАНЬКЕВИЧА
(ДО 130-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)**

Статтю присвячено 130-річчю від дня народження Івана Панькевича, видатного мовознавця, дослідника діалектного мовлення, зокрема українських говірок карпатського ареалу. Мета – окреслити життєвий і науковий шлях ученого, акцентувати увагу на його епістолярній спадщині (а саме листуванні з Іваном Зілінським).

„Пригадую собі І. Панькевича як людину вельми ерудовану, високої особистої культури, доброзичливу і щиру. Помітно було, що він дбав за свою зовнішність. Це вже, як казали, була данина „австріяцтву”. Найчастіше можна було його бачити в сивому костюмі, завжди і всюди

з краваткою. Він був вище середнього росту, міцної селянської статури, завжди був діяльний і заклопотаний. Ця його заклопотаність, одначе, походила з виразної програми його покликання: він жив наукою, долею української діалектології, в якій бачив устійнення й збереження національної української території” [Неврлий 2003: 188], – таким бачимо Івана Панькевича у спогадах його учня – Миколи Неврлого.

Народився Іван Панькевич у селі Цеперів, що на Львівщині, 6 жовтня 1887 року. Сім’я була багатодітною, дітей (які вижили) – вісім братів і сестер, а господарство не було великим і заможним, тож усім доводилося важко працювати, допомагаючи старшим. Проте до школи на кінці села на науку, яка тривала чотири роки, привів сина таки батько. Іван заприятелював із синами вчителя, тому за згодою старших почав разом з ними додатково займатися німецькою і польською мовами, щоб отримати знання для вступу до гімназії. „Але мені стала наука німецької мови тяжкою через те, що я не мав коли її вивчати, – писав згодом Іван Панькевич. – Після школи я мусів допомагати в господарстві, головню іти пасти корови. Учитель примушував мене биттям. Але і це не помагало” [Панькевич 2002: 82]. Проте науку за розумінням і сприянням батька таки скінчив, і 1898 року став учнем четвертого класу польської народної школи ім. Марії Магдалени у Львові. А вже через рік успішно склав іспити до першого класу IV польської гімназії ім. Длугоша. І. Панькевич поїхав „до головного міста Галичини – Львова, якого вершок гори, так званого Високого замку міг ... бачити із поля свого села” [Там само].

Гімназійні роки припали на період розвитку національної свідомості. Уже від першого року навчання в гімназії екзорти (науку релігії) для українців проводив Петро Крип’якевич. На другому році І. Панькевич став свідком „великого походу студентів-українців із Львівського університету, які в боротьбі за свій університет громадно покинули львівський університет на знак проти несповнення бажань українського народу. Це був прощальний похід через ринок, щоб дальше продовжувати свої студії на чужих університетах у Відні, Празі, Кракові, Граці, Інсбруку. Українці уважали львівський університет за утраквістичний, то є польський і український, чого не хотіли признати польські правлячі круги” [Там само: 84].

Уже від третього року навчання в польських гімназії в українців починалося активне життя, пов’язане з товариством „Просвіта”, з різноманітними гуртками, зокрема й таємними. На таких заняттях вивчали передусім минуле українського народу, рідну словесність, водночас точилися дискусії про актуальну тогочасну ситуацію. Учні всіх польських гімназій Львова об’єднувалися і для проведення шевченківського концерту, на якому, окрім художніх номерів, зачитували найкращий реферат про твори Тараса Шевченка.

Для доповідей на гуртках учні готували й різноманітні повідомлення. Один із перших рефератів Івана Панькевича був

присвячений тогочасній Угорській Русі (з якою згодом так тісно його пов'язала доля). Саме робота над цією працею привела Івана Панькевича до бібліотеки „Наукового товариства ім. Шевченка”, де „працював бібліотекарем старенький Михайло Павлик, працював там якийсь час брат Миколи Лисенка лікар Андрій Лисенко, який у 1905 р. утік до Львова перед переслідуваннями царського режиму” [Там само: 86]. Гімназист мав змогу бачити, як творчо працюють Іванко Франко, Кирило Студинський, Олександр Колесса, Іларіон Свенціцький. Однак найбільшою подією, як згадував згодом І. Панькевич, було особисте знайомство з Володимиром Гнатюком. За його порадою почав записувати матеріали з етнографії та фольклору рідної місцевості. Ці матеріали ввійшли згодом до Етнографічних збірників Наукового товариства ім. Шевченка: коломийки до т. XV (Львів, 1907) та оповідання з народної демонології до т. XXIII (Львів, 1912).

Після складання матури (іспиту на атестат зрілості) 1907 року Іван Панькевич почав студії на філософському факультеті Львівського університету. Упродовж двох років він навчався української мови та літератури у професорів К. Студинського й О. Колесси, слухав також лекції з класичної, німецької, польської філології та філософії. Наприкінці жовтня 1909 року І. Панькевич і Т. Франко отримують стипендії на студії у Віденському університеті. У Львові І. Панькевича цікавила насамперед література та фольклористика, однак славістика в новому навчальному закладі мала передусім мовознавчий ухил, тому з улюбленої літератури слухав професорів-германістів, а зі славістики – професорів Вацлава Вондрака, Мілана Решетара, Константина Їречека, які читали лекції із церковнослов'янської граматики та порівняльної граматики слов'янських мов, російської й сербо-хорватської мови та літератури. „Студії у Відні були прямо ідеальні. Ми, студенти, просиджували після лекцій, звичайно не більше як 20 годин в тиждень, в бібліотеках славістичного семінара або в університетській бібліотеці аж до вечора, а харчування мали напроти університету в академічній мензі, яка нам давала добре прохарчування. Мали можливість навідувати дешево всі театри на студентські квитки та бачити прегарні збірки всіх музеїв. Так звана „Двірська бібліотека” доповнювала славістичну літературу друками слов'янськими всіх слов'янських народів, що жили в Австрії” [Там само: 92].

1912 року Іван Панькевич завершив навчання у Віденському університеті й отримав ступінь доктора філософії. На початку червня цього ж року він від'їжджає до Москви для вивчення російської мови, а після повернення до 1919 року викладає її в так званій Консулярній академії у Відні (там навчали майбутніх австрійських урядовців закордонної служби). 1915 року Іван Панькевич одружився із Софією Каранович, а 1916 року в них народилася донька Марта.

1919 року І. Панькевич переїхав до Праги, де студіював чеську мову в Карловому університеті. У цей період він отримав запрошення

працювати в Ужгороді. Відтоді почалося активне не тільки наукове, а й громадсько-політичне життя. Від початку 1920 до 1939 років його доля пов'язана з Ужгородом. Чеська адміністрація призначила ученого на посаду завідувача мовного відділу шкільного реферату Цивільної Управи Підкарпатської Русі, надавши водночас чехословацького громадянства. Він редагував перші українські часописи на Закарпатті – „Віночок” (для дітей) та „Учитель” (для педагогів), займався „Анкетою про мову Підкарпатської Русі”, яку запровадило Міністерство освіти Чехословаччини у грудні 1919 року. „В рамках цієї „Анкети” найвищі авторитети Карлового університету на Чехословацькій академії наук (І. Полівка, Л. Нідерле, О. Гуер та ін.) зійшлися на думці, що мова закарпатських русинів є діалектом української (малоруської) мови, тому не слід штучно створювати нову русинську літературну мову, а користуватися вже існуючою українською літературною мовою, пристосовувавши її до потреб Закарпаття” [Мушинка 2002: 11].

У цей час І. Панькевич став засновником „Педагогічного товариства Підкарпатської Русі”, зусиллями якого 1920 року скликали „Перший учительський конгрес”, що утвердив українську орієнтацію в мовних питаннях. Того ж року за ініціативи І. Панькевича в Ужгороді засновано товариство „Просвіта”, з ініціативи якого впродовж 1924 – 1936 років опубліковано (за редакцією І. Панькевича) 14 випусків „Наукового збірника Товариства Просвіта в Ужгороді”. Оскільки мовна ситуація на Підкарпатській Україні вимагала особливої уваги, І. Панькевич створив „Граматику руського языка для шкіл середних і горожанських” (1922, 1927 та 1936), застосувавши етимологічний правопис, хоча всі свої праці, які публікував у той час поза Закарпаттям, друкував фонетичним правописом.

У часи невтомної праці на освітянській ниві Іван Панькевич не полишав наукової діяльності. У наукових виданнях Праги, Братислави, Відня, Львова, Варшави, Ужгорода з'являлися його дослідження, присвячені насамперед проблемам діалектології та історії мови (рукописним пам'яткам з території Закарпаття). Найвизначнішою серед них стала книга „Українські говори Підкарпатської Русі і сумежних областей. Частина перша”, опублікована в Празі дещо пізніше (1958).

Мовознавчі зацікавлення Івана Панькевича були різноплановими, з-поміж них і лексикографія. Від 1921 року працював над „Словником закарпатських говорів”, зібравши картотеку, що містить понад 100 тис. реєстрових слів [Мушинка 2002: 19]. До картотеки увійшли власні записи І. Панькевича (кількість карток, написаних власноруч упродовж 1921 – 1957 рр., становить близько 45 – 50 тис.), а також матеріали інших дослідників. Надсилаючи І. Панькевичеві свої записи, В. Гнатюк про їх численність писав: „Він [словник] буде важити 14 кг і має 30000 слів” [Дольницька 2002: 31]; майже 20000 карток придбав від інших збирачів. Свого часу Микола Грицак намагався об'єднати свої записи та матеріали

І. Панькевича для створення „Словника закарпатських говірок”. Результатом цієї праці став машинопис Словника – Літера Б (1964 – 1966).

Неопублікованою залишилася праця „Українські закарпатські колядки і щедрівки” (зберігається в приватному архіві Миколи Мушинки).

Іван Панькевич прагнув не тільки на папері зберегти особливості українських говорів, а й увіковічити їх звучання для наступних поколінь. М. Мушинка припускає, що про можливість звукового запису І. Панькевич дізнався ще у Львові, коли заприятелював із В. Гнатюком.

24 травня 1938 року Іван Панькевич у празькій студії Radiojournalu виголосив двадцятихвилинну доповідь „Ехо Підкарпатської Русі” про говірки Закарпаття, у якій використав автентичні записи говірок і фольклору. Виступ став підсумком багаторічної праці над збереженням звучання українських говірок для нащадків.

На початку шістдесятих років ХХ ст. від доньки Івана Панькевича Марти та її чоловіка Іларіона Дольницького Микола Мушинка отримав подарунок – 27 грамофонних платівок зі звуковими записами говірок і фольклору Угорської Русі (11 – запис 1929 року; 16 – 1935 року). Так виникла книга Миколи Мушинки „Голоси предків” [Мушинка 2002б] – відтворені голоси українців Закарпаття та „голос” самого Івана Панькевича, якому вдалося зберегти живу мову своїх сучасників. Цінність книги – не тільки в опублікованих текстах пісень та оповідок, які свого часу записав І. Панькевич, а й у додатку – у записі цих текстів на компакт-дискові.

Виступаючи на І з’їзді славистів у Празі, І. Панькевич наголошував, що „фонограф може, а і буде служити лінгвістиці для збереження людської бесіди в данім часі. Чи зможе він, однак, передати всі нюанси людської бесіди, про це нині годі говорити. Нині він служити може лиш як помічне средство для унагляднення записів фонетичних під оглядом акустичним. Се унагляднення повинно підпирати виклади професорів живих славянських мов, для чого повинні були і при університетських інститутах копії записів фонографічних всіх славянських язиків з їх говорами” [Панькевич 1929]. Від часу з’їзду славистів, на якому І. Панькевич виголосив ці слова, минуло уже понад сімдесят років, розвиток техніки пішов далеко вперед, але й далі актуальними залишаються його думки про створення фоноархіву українських говорів, про його доступність не тільки для фахівців, а й для студентів, для всіх, кого цікавлять проблеми української діалектології.

Після окупації Закарпатської України в березні 1939 року І. Панькевичу вдалося виїхати до Відня, а звідти до Братислави. У серпні 1939 року переїхав до Праги. Спочатку працював у різних гімназіях, а згодом упродовж п’яти років викладав усі мовознавчі дисципліни (граматику, фонетику, морфологію, синтаксис, діалектологію, палеографію та ін.) в Українському вільному університеті в Празі.

„15 травня 1945 року (в день похорону довгорічного ректора УВУ О. Колесси загін радянської контррозвідки (смершу) очолюваний кап. Рибалкою арештував І. Панькевича і до 21 червня (тобто повних п'ять тижнів) протримав у слідчій тюрмі. Арештовано його майже одночасно з ректором УВУ Августином Волошином та членами уряду Карпатської України Степаном Клончуком, Іваном Долинаєм та Юрієм Перевузником. Всіх чотирьох було вивезено в Москву. А. Волошин умер під час допитів, а троє інших було засуджено на різні строки ГУЛАГУ та довічне заслання в Сибіру” [Мушинка 2002а: 15 – 16].

1947 року І. Панькевич став доцентом української літератури в Карловому університеті. Незважаючи на репресії, яких зазнав на початку 50-х років, працював на науковій ниві й далі, здійснюючи експедиції на Пряшівщину (остання влітку 1957 року).

Помер Іван Панькевич 25 лютого 1958 року, його прах поховано на головному цвинтарі в Оломоуці.

Важливою частиною спадщини науковця є його листування. Для історика, культуролога листування відображає складнощі життя української інтелігенції першої половини ХХ ст., є живим свідченням подій того часу, які постають і в рядках, і між рядками кореспонденції, а для мовознавця – відкриває творчу лабораторію науковця. Серед іншого епістолярію важливим є листування Івана Панькевича з Іваном Зілинським. Обидва почали вчитися у Львівському університеті, а вищу філологічну освіту здобули у Віденському університеті під керівництвом таких визначних славістів, як В. Ягич, К. Вондрак, М. Решетар, О. Брок та ін. Обидва спеціалізувалися на дослідженнях західноукраїнських говорів, причому обом майже ціле життя довелося жити та працювати поза межами батьківщини: І. Зілинському – у Кракові та Празі, І. Панькевичу – в Ужгороді та Празі [Мушинка 2008: 14]

Із листування довідуємося й про задуми та студії, які, на жаль, так і не були завершені й опубліковані. Зокрема це „Атлас українського говору” Івана Зілинського (матеріали до цього атласу було опубліковано в Кракові лише 1975 року: „*Studia nad dialektologią ukraińską i polską*”), а також Івана Панькевича „Історія українських закарпатських говорів” (1958 року в Празі опубліковано лише першу її частину: Панькевич І. „Нарис історії українських закарпатських говорів: Фонетика”) та „Словник говорів Закарпаття” (містить 116 тис слів, зберігається в рукописі в Музеї чеської літератури у Празі). Зазначмо, що про створення словника говірок Закарпаття І. Панькевич згадує вже в ранніх листах, наприклад у цитованому тут листі з Відня від 18.IV.1925 року: *Від праці я не угинаюся – но за то все ще мене бють. Тим разом теперішній губернатор Бескид хоче мене за всяку ціну викинути а зглядно позбути горожанства. Я в душі про него і не дбавбим, коби хоть словарь був докінчений – бо праця майже готова у першій редакції. На все еще (!) треба рік (т.є. на словарь)* [Листування 2008: 44].

Обох учених з проблематики дослідження українських говорів чи не найбільше цікавили питання фонетики, акцентології. Упродовж усього листування натрапляємо на міркування з різних дискусійних моментів вивчення звукового складу мови. І. Панькевич радив приятелю не надіятися тільки на власний слух, а й намагатися залучати тогочасні технічні засоби: *Шкода, що Ти не працюєш також методами експериментальними, а маючи много можливости, вирішив би Ти не одну квестію. Крім того і много матеріалів а згідно даних нових позбиралося би* (із листа І. Панькевича, Відень, 3.I.1933) [Листування 2008: 106]. До цього ж листа долучено також зауваги й поради до опублікованої польською мовою 1932 року праці І. Зілінського „Фонетичний опис української мови”. Із листування зрозуміло, що автор намагався підготувати до друку українську версію монографії: *Тому я перш усього був би Тобі дуже вдячний за Твої щирі, поки що хоч листовні завваги, які я використав би в значно зміненому укр[аїнським] виданні моєї фонетики, що її обіцяв мені видрукувати в осени в Працях У[країнського] Н[аукового] І[нституту]* (із листа І. Зілінського, Красна, 29.VII.1932) [Листування 2008: 105]. *Така книжка не читається як роман, тож довшого часу треба було її студіювати, як кажуть титла за титлою... Коли би не було дуже спішно до другого видання українського, то було би добре поставити також деякі проблеми до розв’язання, а згідно подати напрями, в чім треба працювати* (із листа І. Панькевича, Відень, 3.I.1933) [Листування 2008: 106].

При кожній можливості, яка випадала в житті, вчені намагалися робити записи говірок, занотовували спостереження: *Я знаю закарп[атські] говори дуже поверхово з власної обсервації з перед воєнних часів і хоч в часі війни в осени 1914 р. я товкся кілька місяців від Мункача [угорська назва міста Мукачева. – упор.] аж до Бардіїва там і назад і принагідно робив язикові записки, то розуміється се не вистачає, щоби виробити собі докладніший погляд про всі тамошні говори* (із листа І. Зілінського, Львів, 25.IX.1923) [Листування 2008: 39]. *Дуже було б бажаним, щоби Ти подав (от хоч би на кінці праці) спис назв по змозі всіх закарп[атських] сіл у фонетичній транскрипції, так як вони звучать в устах простого люду, бо відомий „показчик” С. Томашівського з 1910 р. є певно від тим оглядом недокладний, а Ти ж був майже в кожному селі й певно нотував докладно назви поодиноких місцевостей* (із листа І. Зілінського, Краків, 15.IV. 1937) [Листування 2008: 147].

Наукові зацікавлення переплітаються з життєвими перипетіями в долі родин учених. М. Мушинка, зокрема, пише: „Не можна без хвилювання читати про турботи й переживання обох, коли навесні 1944 р. німецьке гестапо арештувало сина І. Зілінського Ореста. Наприкінці війни обидва вони із сім’ями зустрілися в Празі й кілька місяців жили навіть на спільній квартирі. У цей період листування між

ними, зрозуміла річ, обірвалося, зате співпраця стала більш інтенсивною” [Мушинка 2008: 18]

Праці Івана Панькевича були й залишаються важливим джерелом для пізнання говірок. Їхня непересічна цінність у тому, що можемо спостерігати діалектні особливості мовлення українців-русинів карпатського ареалу на початку XX століття. Монографії, статті вченого дають підстави для сучасних порівняльних студій. Важливими для діалектології є сучасні записи тих говірок, які також обстежував І. Панькевич.

Література

Дольницька 2002 – Дольницька М. Матеріали для словника українських закарпатських говірок Івана Панькевича / Матра Дольницька // *Ivan Paňkevyč a otázky spisovného jazyka: Štúdie a materiály* / Zost. M. Mušíňka. – Prešov, 2002. – С. 27 – 35; **Листування 2008** – Листування Івана Зілінського з Іваном Панькевичем (1913 – 1951) / Наукове товариство ім. Шевченка. – Нью-Йорк, Пряшів, 2008. – 198 с.; **Мушинка 2002а** – Мушинка М. Іван Панькевич та сучасний стан дослідження його спадщини / Микола Мушинка // *Ivan Paňkevyč a otázky spisovného jazyka: Štúdie a materiály* / Zost. M. Mušíňka. – Prešov, 2002. – С. 10 – 26; **Мушинка 2002б** – Мушинка М. Голоси предків: Звукові записи фольклору Закарпаття із архіву Івана Панькевича (1929, 1935) / Микола Мушинка – Пряшів, 2002. – 255 с.; **Мушинка 2008** – Мушинка М. Передмова / Микола Мушинка // *Листування Івана Зілінського з Іваном Панькевичем (1913 – 1951)* / Наукове товариство ім. Шевченка. – Нью-Йорк, Пряшів, 2008. – 198 с.; **Неврлий 2003** – Про щирого й доброзичливого вчителя (Жмуток спогадів про І. Панькевича / Микола Неврлий // *Верховина : зб. наук. пр. на пошану проф. Олекси Мишанича з нагоди його 70-річчя*. – Дрогобич : Коло, 2003. – С. 186 – 192; **Панькевич 1929** – Панькевич І. Фонограф в службі лінгвістики / Іван Панькевич. – I sjezd slovanských filologů v Praze. Tézy reseratu. – Sekce 2. [Окремі відбитки українською та французькою мовами]. – Прага, 1929; **Панькевич 2002** – Мій життєпис / Іван Панькевич // *Ivan Paňča otázky spisovného jazyka: Štúdie a materiály* / Zost. M. Mušíňka. – Prešov, 2002.

Хобзей Н. В. Життєві та наукові стежки Івана Панькевича (до 130-річчя від дня народження)

Статтю присвячено 130-річчю від дня народження Івана Панькевича, видатного мовознавця, дослідника діалектного мовлення, зокрема українських говірок карпатського ареалу. У розвідці окреслено життєвий та науковий шлях ученого, зосереджено увагу на його епістолярній спадщині (а саме: листування з Іваном Зілінським). Наукові зацікавлення переплітаються з життєвими перипетіями в долі родин учених, тому в роботі йдеться і про життєвий шлях, і про науковий доробок видатного українського мовознавця Для історика, культуролога

листування відображає складнощі життя української інтелігенції першої половини ХХ ст., є живим свідченням подій того часу, які постають і в рядках, і між рядками кореспонденції, а для мовознавця – відкриває творчу лабораторію науковця. Тому серед іншого епістолярію важливим є листування Івана Панькевича з Іваном Зілінським. Праці Івана Панькевича були й залишаються важливим джерелом для пізнання говірок. Їх непересічна цінність у тому, що можемо спостерігати діалектні особливості мовлення українців-русинів карпатського ареалу на початку ХХ століття. Монографії, статті вченого дають підстави для сучасних порівняльних студій. Важливими для діалектології є також сучасні записи тих говірок, які обстежував також Іван Панькевич. Окрім листування Івана Панькевича, у роботі використано спогади Миколи Неврлого та Миколи Мушинки.

Ключові слова: учений, славістика, науковий доробок, епістолярна спадщина, закарпатоукраїнські пам'ятки.

Хобзей Н. В. Жизненный и научный путь Ивана Панькевича (к 130-летию со дня рождения)

Стаття посвящена 130-летию со дня рождения Ивана Панькевича, известного лингвиста, исследователя диалектов, в том числе украинских говоров карпатского ареала. Работа содержит краткие сведения о биографии ученого и характеристику его научных работ. Научные интересы тесно связаны с жизненными ситуациями в судьбе исследователей. Именно поэтому в центре внимания и жизненный путь, и научные работы известного украинского лингвиста. В статье репрезентирован также эпистолярный ученого, в частности переписка с Иваном Зилинским. Важной частью наследия каждого исследователя являются контакты с другими учеными. Для историка, культуролога письма отображают сложности жизненных коллизий украинской интеллигенции первой половины ХХ в., они – живое свидетельство времени, которое содержится и в строках, и между строк, а для лингвиста открывает творческую лабораторию ученого. Именно поэтому письма двух лингвистов вызывают интерес читателя. Работы Ивана Панькевича были и остаются важным источником для понимания генезиса говоров. Они ценны и тем, что теперь мы можем изучать диалектные особенности говоров украинцев-русинов карпатского ареала в начале ХХ века. Монографии, статьи ученого служат надежной основой для современных сопоставительных студий. Поэтому чрезвычайно важно осуществлять записи в тех же говорах, которые исследовал И. Панькевич. Кроме переписки Ивана Панькевича, в работе также использованы воспоминания М. Неврлого и М. Мушинки.

Ключевые слова: учений, славістика, научное достояние, епістолярне насліддя, закарпатоукраїнські пам'ятки.

**Khobzey N. V. Ivan Pankevych's Life And Scientific Pathways
(to the 130-th Anniversary of the Birth)**

The article is devoted to the 130-th anniversary of the birth of Ivan Pankevych, a prominent linguist and researcher of dialects, of the Ukrainian dialects of the Carpathian area, in particular. In the survey it's been shown life journey and scientific pathways of the scientist, as well as it's been focused on his epistolary heritage (namely: correspondence with Ivan Zilynskyi). Scientific interests are intertwined with the twists and turns of life in the fate of the scientists' families, that is why the paper is about life and scientific heritage of the outstanding Ukrainian linguist. The correspondence reflects the difficulties of life of the Ukrainian intellectuals of the first half of the twentieth century, it becomes the living proof of the events that occur in the lines and between the lines of correspondence for a historian or a culturologist, and it opens the creative laboratory of the scientist for a linguist. This is the fact why the correspondence of Ivan Pankevych with Ivan Zilynskyi is so important among the whole epistolary. Ivan Pankevych's works were and remain the important source for knowing of dialects. Their tremendous value is that we are able to observe the dialectal peculiarities of speech of the Ukrainians-Rusyns of the Carpathian area in the first half of the twentieth century. The monographs, scientific articles of the researcher provide the ground for the modern comparative studies. The modern recording of the dialects that were examined by Ivan Pankevych is also important for dialectology. In addition to the correspondence Ivan Pankevych the memoirs of Mykola Nevrlago and Mykola Mushynka have been used in the article.

Key words: scientist, Slavic studies, scientific work, epistolary heritage, Transcarpathian Ukrainian leaflets.

Стаття надійшла до редакції 09.11.2017 р.

Прийнято до друку 10.11.2017 р.

Рецензент – канд. філол. н., доц. Леснова В. В.

М. Р. Яремій (Чернівці)

УДК 811.161.2'374,187/191"

**НАРОДНОРОЗМОВНА ЛЕКСИКА В РЕЄСТРІ
„СЛОВАРЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ” ЗА РЕДАКЦІЄЮ
Б. ГРІНЧЕНКА: ДЖЕРЕЛА СЛОВНИКОВОГО МАТЕРІАЛУ,
СЕМАНТИКА, ПАСПОРТИЗАЦІЯ**

Народнорозмовна лексика української мови становить невід’ємну й доволі велику за обсягом частину її лексичного фонду. Розмовні слова поширені в розмовно-побутовому стилі усного мовлення, а також у мові художньої літератури.

Народнорозмовність усталилась в історії української літературної мови як поняття, співвідносне з наддіалектною основою формування